

Nomineringar till CBA Bostadspris

I samarbete med Sveriges Arkitekter delar CBA, Centrum för boendets arkitektur, ut ett bostadspris vartannat år. 2025 är det andra gången CBA delar ut bostadspriset, och det kommer att ske på Bostadsdagen, 21 november.

Juryn för 2025 års bostadspris består av Ola Nylander, CBA, Chalmers, Stina Johansson, Witte Sundell arkitektkontor, Jan Larsson, egen verksamhet och Annica Kvint, arkitekturkritiker på DN och redaktör för tidskriften Arkitektur.

När projektlämningen stängde 30 maj hade 53 förslag lämnats in. Av dom har 14 projekt valts ut och besökts.

Nu har juryn enats om fem projekt som nomineras. Ett av dessa kommer utses som vinnare av bostadspriset 2025.

De fem projekten är sinsemellan olika i typologi och storlekar. Från de gruppbyggda småhusen i Kivik, till ett högt exploaterat kvarter i Spanjoletten. Mitt emellan i storlek finns Ramselyckan och Mariagårdens små flerbostadshus. Vintertullstorget är ett ombyggnadsprojekt, men liksom brf Spanjoletten en högt exploaterad fastighet.

De fem nominerade projekten möter också olika frågeställningar och problem som svenskt bostadsbyggande står inför. Att bygga om och återanvända befintliga byggnader är en både effektiv och nödvändig strategi för att uppnå ökad hållbarhet inom bostadsbyggandet. Omvandlingen av ett äldre kontorshus till bostäder, som i projektet Vintertullstorget, är därför av högsta relevans.

Att använda större andel trä är ett annat sätt att möta kraven på förnyelsebara material och mindre koldioxidutsläpp. De till ytan små husen i Kivik är byggda med träväggar utan plaster och med träbaserad isolering. Granpanel exteriört och furuplywood interiört utnyttjar också de estetiska värdena i trä i kombination med lång livslängd och enkelt underhåll.

Smarta hållbara lösningar kännetecknar också Mariastugan i Höllviken. Mariastugan är ett av många projekt där Cord Siegel utvecklar bostäder med fokus på boendegemenskap – social hållbarhet. I Mariastugan finns en gemensam trädgård med odling, verkstad och pool. Det är bostadskomplement som Siegel utvecklat i tidigare projekt som Urbana villor, Ohoj och Ohboj. Mariastugan har fasader i skånsk (ELLER "lokalodlad") ekpanel, trappor i furu, loftgångar med trädäck och många trädetaljer som tillsammans skapar ett bostadshus med lågt klimatavtrycket. Mariastugan erbjuder också hyresrätter till rimliga kostnader på en plats som domineras av ägda bostäder. Den ensamstående mamman har råd att bo i en tvåa med stor balkong med utsikt ut mot Öresund. Mariastugan är ett projekt som får höga poäng både vad gäller ekologisk och social hållbarhet.

Svenska bostäder blir allt mindre. Det är en statistiskt säkerställd utveckling som pågått under de senaste 15 åren. En trerumslägenhet har minskat med tio kvadratmeter. Höga materialkostnader, höga avgifter, låg innovationsgrad och återkommande byggfel driver upp byggkostnaderna. Genom minskad area försöker byggbranschen leverera bostäder med överkomliga boendekostnader. I brf Ramselyckan har HSB Göteborg tillsammans med Okidoki arkitekter kapat kostnader genom att ifrågasätta bostadshusets struktur och innehåll. I brf Ramselyckan finns ett förenklat trapphus, utan klimatskal. Projektet beskrivs som lägenheter med villakvaliteter och där ingår att göra entré direkt utan ett

klimatskyddat skal. Ett enkelt trapphus skapar ekonomiska förutsättningar för välplanerade lägenheter med bra rumsmått och stor andel möblerbar yta.

En del av de ökade byggkostnaderna kommer från byggfel och slarv i byggprocessen. Sådana påverkar det färdiga projektet och synliggörs genom lagningar i efterhand, detaljer som inte fungerar och förenklade materialval. I de fem nominerade projekten har arkitekten varit med från början av processen fram till färdigställandet. Det har resulterat i en hög nivå på material och detaljlösningar. Att följa ett projekt från början till slut är en självklarhet om arkitekten bygger i egen regi. Det märks inte minst i Kivikshuset som har möbelkvalitet på inredningen. Plywoodskivor har monterats med oerhörd precision. I Kivikshuset har arkitekten utvecklat ett samarbete med en lokal byggfirma, Sätotagruppen AB, där vd:n var engagerad i snickeriarbetet. I Mariahusen har arkitekten varit närvarande på byggarbetsplatsen och designat så små detaljer som exempelvis dörrstoppar i trä, (istället för att köpa in dörrstoppar i kromat stål) för att minska koldioxidbelastningen. HSB Göteborg som är byggherrar för brf Ramselyckan och brf Spanjoletten har en lång tradition av att ha samma arkitekt i ett projekt, från de första idéskisserna till färdigställandet. Grunden till det beslutet är att HSB anser att man då på bästa sätt utnyttjar och tar tillvara arkitektens kompetens. Främst syns resultatet av detta i brf Spanjoletten med en genomarbetad helhet där delarna, från mönstermurat tegel, mässingsdetaljer i entréer och trapphus, balkonger och vackra tak, garderober och kök, till gårdens utformning och volymerna som formar gårdsrummet.

De fem nominerade projekten är:

Brf Vintertullstorget

Arkitekt: Urban Couture

Beställare: SAVANA

Bostadsrätter, för egen brf.

Vintertullstorget, Södermalm, Stockholm, är en transformation (om- och tillbyggnad) av ett kontorshus (showroom för bilar) från 1980-talet, som byggts om till bostäder, handel och annan verksamhet. I projektet blandas små och stora lägenheter. Projektet är mycket väl arkitektoniskt genomarbetat och välbyggt med skärpa i detaljer, materialval och teknik. Att bygga om och göra tillägg i en befintlig struktur är en av de allra viktigaste förutsättningarna för ett hållbart bostadsbyggande. Fasader, trapphus, volymer och materialbearbetningar har hög verkshöjd.

Brf Ramselyckan

Arkitekt: Okidoki arkitekter

Bostadsrätter för HSB Göteborg

Brf Ramselyckan är ett nytt bostadsprojekt i Öjersjö, ett litet samhälle 15 km öster om Göteborg. Projektet består av åtta små punkthus med 81 lägenheter. Projektet har fina lägenheter med ljus från tre väderstreck, långa rumsaxlar och rundgångsmöjligheter. En framträdande kvalitet är stora balkonger, varav halva är inglasad. Många öppningar ut mot balkongerna gör det relevant att hävda att lägenheterna har villakänsla. Fasaderna med träpanel där olika täthet mellan vertikala ribbor ger stor effekt. Ett enkelt och klimatmässigt öppet trapphus är innovativt och ger också bättre projektekonomi.

Kivikshusen

Arkitekt: Stadstudio

Småhus i egen regi.

Äganderätt

Kivikshusen är ett bostadsprojekt med 33 fristående hus i en till två våningar i Kivik, Österlen. Husen är grupperade kring en omsorgsfullt planerad bygata. Husen har släktskap med Kiviks äldre bebyggelse i storlek, uttryck och relation till gatan. Projektet ligger intill äldre villabebyggelse och har, förutom havsutsikt, äldre äppelodlingar som grannar i söder och väster. Kivikshusen har hög ekologisk hållbarhet då de är helt byggda i trä med träregelväggar, plywood, träisolering och fasader av träpanel. Golv av slätslipad betong och tak av korrugerad plåt. Interiörerna av furuplywood är gjord med nästintill möbelkvalitet. Fasad och volym utgår från en kub med pyramidformat tak som försetts med ett raffinerat takljus.

Mariastugan

Siegel arkitekter.

Flerbostadshus i egen regi. Hyresrätter.

Mariastugan är ett mindre flerbostadshus i Höllviken, Malmö, med 36 lägenheter. Projektet har en hög hållbarhetsprofil dels genom en klimatsmart byggprocess, dels genom material som miljöklassad betong och fasader i lokalodlad ek. På gården finns en gemensam trädgård med eget växtprogram, en pool, verkstad och gemensamhetslokal. Lägenheterna har enkla ytskikt, stora balkonger och många originella lösningar. Genom att bygga hyresrätter i Höllviken skapas nya möjligheter att bo i lägenhet i ett område som domineras av villabebyggelse.

Brf Spanjoletten

Arkitekt: Olsson Lyckefors.

Bostadsrätter för HSB Göteborg

Brf Spanjoletten är ett om- och nybyggnadsprojekt i den nya stadsdelen Fixfabriken, Göteborg. Projektet har hög verkshöjd och är arkitektoniskt genomarbetat med stor skärpa, till exempel i ett flertal vackra tegeldetaljer och mönstermurade fasader. Utformning av och detaljer i entréer, trapphus och lägenheter håller ovanligt hög klass. Stadsdelens tidigare verksamhet har inspirerat till fasadutformningen och entréer. Återvunnet tegel och ombyggnad av en äldre fabriksbyggnad är exempel på projektets höga ambition när det gäller hållbart bostadsbyggande. Hur de nya bostadshusen möter de gamla fabriksbyggnaderna i en ny helhet är särskilt lyckat.